

Een goed begin is meer dan het halve werk

Uniform en kwalitatief goed uitgangs

Martin van Dijk (links) is het met Jaap Kester van LTO Groeiservice eens: "Telers moeten meer bij hun plantenkweker gaan kijken."

Telers zijn gebaat bij de levering van goed plantmateriaal dat voldoet aan de gewenste kwaliteit. Goed plantmateriaal is immers de basis voor een optimale teelt. Vanwege de teeltplanning zijn ook het op tijd leveren en de leveringszekerheid van groot belang. Jaap Kester van LTO Groeiservice en Martin van Dijk van Levoplant (vooral phalaenopsis) geven hun mening over goed plantmateriaal.

TEKST EN BEELD: HARRY STIJGER

LTO Groeiservice hecht er belang aan dat telers kunnen beschikken over goed uitgangsmateriaal voor hun teelt. Volgens Jaap Kester, gewasmanager bloemisterij bij de telersorganisatie, is kwaliteit en uniform plantmateriaal erg belangrijk. Hier zetten de landelijke gewascommissies zich voor in. Bij de potorchidee phalaenopsis is virus de afgelopen jaren een belangrijk item. Daarom vindt nu een virusinventarisatie bij telers en vermeerderers/veredelaars plaats.

Nieuwe rassen vergen jaren

Teeltmanager Martin van Dijk van Levoplant is verantwoordelijk voor de teelt, inkoop en kwaliteit van het uitgangsmateriaal. Deze potplantenkwekerij heeft vier vestigingen in het Westland. Op twee vestigingen (9 ha) in Honselersdijk

en Maasland vindt een containerteelt van phalaenopsis plaats. Op de twee andere vestigingen (5 ha) in Honselersdijk en 's-Gravenzande teelt het bedrijf Cordyline Australis, een kuipplant voor de Engelse markt. Sinds kort is daar ook phalaenopsis bij gekomen als aanvulling op het huidige assortiment potorchideeën.

De teeltmanager geeft aan dat het assortiment phalaenopsis is ingedeeld in verschillende kleurgroepen: geel, wit-divers, wit met gele lip en paars/roze. Een goed kleurenpalet per leverancier is dus van belang. Van Dijk: "Elke leverancier heeft zijn eigen veredelingsprogramma en eigen kleurenmix. Als bedrijf maken we onze wensen aan hen kenbaar. De ene leverancier kan daar beter aan voldoen dan de andere." Dat laatste heeft volgens de teeltmanager vooral te maken met veredeling.

Het kost ongeveer zeven tot acht jaar voordat een goede soort uitveredeld is. Witte variëteiten zijn gemakkelijker te vermeerderen dan de kleuren geel en paars. Het vergt dus heel wat tijd voordat een plantenleverancier vernieuwingen kan introduceren.

Kwaliteit uitgangsmateriaal

Volgens Van Dijk is ook de kwaliteit van het uitgangsmateriaal belangrijk. Het geleverde plantmateriaal moet gezond en vrij van ziekten en plagen zijn. Tevens moet het plantmateriaal uniform zijn, zowel de bovengrondse als ondergrondse plantdelen. Voor de juiste wortelkwaliteit moet de plant vijf tot zes gezonde wortels hebben, die in omvang gelijk zijn. Voor de bovengrondse kwaliteit is een goede plantgrootte van belang. "Hoe groter het jonge plantmateriaal wordt aangeleverd, hoe sneller en beter het weggroeit."

De teelt van phalaenopsis duurt 43 tot 46 weken. Van Dijk vindt een goede service en begeleiding (teeltvoorlichting) van de plantenleverancier van belang. Hij maakt twee jaar van te voren een planning en assortimentskeuze voor een bepaald oogstjaar en stemt dit af met de afdeling verkoop op zijn bedrijf en met zijn leveranciers.

Zekerheid van levering

Leveringsbetrouwbaarheid van het plantmateriaal is zeer belangrijk. Phalaenopsis is een meristeemcultuur, waarbij vermeerdering door weefselkweek in een laboratorium plaatsvindt. Europese laboratoria werken volgens hoge standaard-normen. Toch zijn er afgelopen jaren problemen voorgekomen. Het gaat dan om fouten in de planning, in het laboratorium, in het procédé van de voeding of het komt door infectie van een bacterie.

Op de samenstelling van de voedingsbodem is een goede controle nodig. Toch komt het een enkele keer voor dat de leverancier van de voedingsbodem een fout maakt in het procédé. Behalve problemen in het lab zijn er soms ook problemen in de kas bij de opkweek van planten uit meristeem.

Importmateriaal

De laatste jaren is er een tekort aan plantmateriaal van phalaenopsis ontstaan. Dit heeft niet zozeer met bovengenoemde

problemen te maken, maar meer met de grotere vraag door de uitbreiding van het areaal en de beperkte capaciteit van de veredelaars/vermeerderaars. Daardoor zijn telers naar het buitenland uitgeweken om plantmateriaal te kopen. De teeltmanager bij Levoplant wijst op de risico's daarvan: "Het Europese uitgangsmateriaal is heel stabiel en voldoet aan hoge eisen. Vanuit China en Taiwan weet je dat niet vanwege de virusproblematiek. Hierdoor weet je nooit 100% zeker wat je met import in huis haalt. Bovendien heb je niet echt kennis van de soorten die ze daar telen. Dit kun je wel leren door er zelf heen te gaan."

Levoplant heeft in 2006 op kleine schaal plantmateriaal uit China getest en dit jaar enkele grote partijen aangeplant, die in november in bloei komen. De opkweek van dit importmateriaal vindt helemaal apart plaats. Tot nu toe zijn daarin nog geen problemen met virussen geconstateerd. "In het begin zijn de virussen nog niet zichtbaar. Als ze tot uiting komen is het meestal een bladtekening of een lichte bladverkleuring."

Het bedrijf focust op virusvrij uitgangsmateriaal. In China zijn al leveranciers die voor 70% virusvrij materiaal aanbieden.

Geen eigen opkweek

Het importmateriaal wordt aangeleverd als halfwas plantmateriaal, opgekweekt in spagnumpluggen. In de toekomst wil

Voorwaarden en kwaliteitseisen van telers

Plantenleveranciers verenigd in Plantum hanteren verkoop- en leveringsvoorwaarden. Bij niet leveren, niet op tijd leveren of slecht materiaal heeft de teler een groot probleem. De voorwaarden van Plantum leggen het probleem bij de teler als er iets mis is bij het leveren van goed plantmateriaal. LTO Groeiservice vindt daarom dat de teler zijn eigen voorwaarden en kwaliteitseisen aan het plantmateriaal moet kunnen stellen.

Het uitgangsmateriaal moet de teler op tijd geleverd krijgen en het moet van de juiste kwaliteit zijn. Als dat niet mogelijk is gaan telers (zoals bij phalaenopsis)

weer hun eigen meristeemopkweek of vermeerdering ter hand nemen. Het specialisme in vermeerdering en de teelt verdwijnt dan.

Bij phalaenopsis gaan de grootste productiebedrijven naar 8 tot 10 ha. Ook zij willen plantmateriaal van goede kwaliteit en willen dat het op tijd wordt geleverd. Leveranciers van uitgangsmateriaal moeten daarom meegroeien met de schaalvergroting van hun afnemers. LTO Groeiservice steekt ook de hand in eigen boezem: telers moeten meer bij hun plantenkweker gaan kijken.

Levoplant ook meristeemcultuur in plastic flowtjes of in flessen gaan importeren. Van Dijk: "Meristeem uit plastic flowtjes of flessen moet je door een ander bedrijf laten opkweken tot jonge planten. Vanwege een kritische fase in de opkweek is hier namelijk een bepaald specialisme voor nodig. "Wij volgen hierbij niet de trend in orchideeënland om die opkweek zelf te doen. Wij houden ons bij de productie van potorchideeën."

Het bedrijf is sinds 4 juni 2007 Florimark gecertificeerd. Elk plantje dat het bedrijf binnenkomt, wordt beoordeeld op een aantal controlepunten. De vaste ingangscntrole is streng: als het plantmateriaal niet goed is, gaat het terug. De teeltmanager vertelt dat ze een zwarte lijst bijhouden van soorten die niet aan de eisen voldoen.

Het bedrijf heeft door het jaar heen zo'n

300 soorten op het bedrijf. De teeltmanager bezoekt twee keer per jaar elke leverancier om de kwaliteit van het plantmateriaal te bekijken en het plantprogramma door te nemen. LTO-gewasmanager Kester vindt dat meer telers hun plantenleverancier zouden moeten bezoeken.

Controle plantmateriaal

Bij phalaenopsis wordt de inkoop van plantmateriaal steeds meer een internationaal speelveld. Bij inkoop in het buitenland moet de teler daarom vooral letten op de virusproblematiek. In China wordt wel op enkele virussen getest, maar de Europese veredelaars testen op wel 50 virussen.

NAK Tuinbouw doet momenteel onderzoek naar een goede toetsmethode voor het Capsicum chlorosisvirus (Taiwanvirus), dat chlorotische kringvlekken op de bladeren veroorzaakt. De bestaande toetsmethoden herkennen dit virus niet. Veel telers zijn daarom terughoudend in het importeren van plantmateriaal uit Zuidoost-Azië.

Voor de bovengrondse kwaliteit is een goede plantgrootte van belang. Hoe groter het jonge plantmateriaal, hoe sneller en beter het weggroeit.

Voor de start van een teelt is uniform en kwalitatief goed plantmateriaal nodig. Het geleverde plantmateriaal moet in ieder geval gezond en vrij van ziekten en plagen zijn. Ook zijn het op tijd leveren en de leveringszekerheid van groot belang. Behalve de verkoop- en leveringsvoorwaarden van de plantenleverancier, moeten telers ook hun eigen kwaliteitseisen en leveringscondities kunnen stellen.

SAMENVATTING